

Платіжний баланс у березні 2024 року

(за попередніми даними^{1,2}, за методологією шостого видання

Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції)

Дефіцит поточного рахунку платіжного балансу становив 1.6 млрд дол. США (в березні 2023 року профіцит становив 14 млн дол. США). Дефіцит сформувався насамперед унаслідок скорочення надходжень грантів від міжнародних партнерів. Також розширилося від'ємне сальдо торгівлі товарами – як за рахунок зменшення експорту товарів, так і збільшення їх імпорту. Без урахування реінвестованих доходів та грантів від міжнародних партнерів дефіцит становив 1.7 млрд дол. США (в березні 2023 року – 0.8 млрд дол. США).

За I квартал 2024 року дефіцит поточного рахунку становив 2.2 млрд дол. США (у I кварталі 2023 року – 1.8 млрд дол. США). Без урахування реінвестованих доходів та грантів від міжнародних партнерів дефіцит становив 3.0 млрд дол. США (за I квартал 2023 року – 4.3 млрд дол. США).

Експорт товарів³ зменшився на 13.6% (у лютому 2024 року збільшився на 6.9%), **імпорт зріс на 3.8%** (у лютому 2024 року скоротився на 6.6%). Порівняно з попереднім місяцем експорт товарів скоротився на 6.0%, а їх імпорт зріс на 18.5%.

Обсяги експорту товарів становили 3.2 млрд дол. США. Майже все скорочення було забезпечене падінням експорту **продовольчих товарів (18.6%)**, а саме зернових культур (на 30.0%). Також скоротився експорт насіння олійних (на 31.7%) та олій і жирів (на 8.9%). Водночас зріс експорт **продукції харчової промисловості (на 6.3%)**. Крім того, експорт знизився за такими товарними групами:

продукцією машинобудування	– на 30.9% (порівняно з лютим -16.7%);
деревиною та виробами з неї	– на 30.7% (порівняно з лютим +1.0%);
продукцією металургії	– на 6.7% (порівняно з лютим -8.3%);
промисловими товарами	– на 22.2% (порівняно з лютим +7.2%);
продукцією хімічної промисловості	– на 8.6% (порівняно з лютим +16.0%).

Натомість зріс експорт мінеральних продуктів за рахунок руд – у 1.6 раза (порівняно з лютим +15.0%).

У березні 2024 року в номінальному вимірі все скорочення експорту товарів зумовлювалося зниженням експорту до країн ЄС – на 684 млн дол. США, або на 30.5%, а їх частка в експорті товарів скоротилася з 60.6% у березні 2023 року до

¹ Відповідно до Закону України від 03.03.2023 № 2115-IX “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” частина інформації, що потрібна для складання платіжного балансу, не збирається. Оцінка платіжного балансу за березень 2024 року здійснена на підставі наявної інформації та уточнюватиметься після отримання додаткових даних.

² Усі дані з платіжного балансу подаються без урахування тимчасово окупованих територій, у тому числі Автономної Республіки Крим та м. Севастополь.

³ Усі зміни показників у процентному відношенні зазначено порівняно з показниками відповідного періоду минулого року, якщо не зазначено інше.

48.8%. Також скоротився експорт до країн Азії (на 16 млн дол. США, або на 1.6%; частка зросла з 27.0% до 30.8%). Водночас зріс експорт до країн Африки (на 88 млн дол. США, або у 1.5 рази, частка зросла з 4.5% до 7.9%) та СНД (на 11 млн дол. США, або на 8.3%; частка зросла з 3.6% до 4.5%).

Обсяги імпорту товарів становили 5.7 млрд дол. США. Зростання в березні неенергетичного імпорту (на 13.3%; до лютого – на 20.7%) лише частково було компенсоване зниженням енергетичного імпорту (на 33.8%; до лютого зріс на 5.3%). Зростання було забезпечене за рахунок:

продукції машинобудування	– на 17.5% (порівняно з лютим +8.8%);
чорних та кольорових металів	– на 21.5% (порівняно з лютим +12.5%);
продовольчих товарів:	– на 4.2% (порівняно з лютим +18.6%);
продукції хімічної промисловості:	– на 2.1% (порівняно з лютим +23.3%);
промислових товарів	– на 6.3% (порівняно з лютим +20.2%).

На рівні березня минулого року зберігався імпорт деревини та виробів з неї (порівняно з лютим зріс на 8.4%).

У березні 2024 року в номінальному вимірі найбільше зріс імпорт товарів із країн ЄС (на 249 млн дол. США, або на 9.2%; питома вага збільшилася з 49.2% до 51.8%) та Азії (на 209 млн дол. США, або на 13.0%; частка зросла з 29.3% до 31.9%). Також зріс імпорт з країн Африки (на 50 млн дол. США, або у 2 рази; частка зросла з 0.9% до 1.8%). Натомість скоротився імпорт з країн СНД (на 52 млн дол. США, або на 44.1%, частка скоротилася з 2.1% до 1.2%).

Дефіцит торгівлі послугами звузився до 0.5 млрд дол. США (у березні 2023 року становив 0.9 млрд дол. США) як за рахунок зниження імпорту послуг (на 13.3%), так і через зростання їх експорту (на 3.9%). Імпорт послуг скоротився насамперед за рахунок витрат⁴ подорожуючих і короткострокових мігрантів на 17.2% – до 1.3 млрд дол. США, фінансових послуг (на 32.8%), телекомунікаційних та комп'ютерних послуг (на 19.6%), а також інших ділових послуг (на 18.8%) за рахунок рекламних послуг. Водночас зріс імпорт транспортних послуг (на 9.8%) за рахунок морського, повітряного та залізничного транспорту. Основними чинниками зростання експорту послуг було збільшення транспортних послуг (на 8.9%), інших ділових послуг (на 11.7%, зокрема за рахунок насамперед технічних послуг на 8.8%), та витрат осіб, які подорожують Україною (на 29.0%). Натомість знизився експорт комп'ютерних та телекомунікаційних послуг (на 6.3%) та послуг з переробки матеріальних ресурсів, що належать іншим сторонам (на 11.3%).

Профіцит балансу первинних доходів залишився на рівні березня 2023 року та становив 0.5 млрд дол. США. Скорочення надходжень за статтею “оплата праці” на 24.6% було компенсоване зниженням виплат за доходами від інвестицій на 38.6%.

Профіцит балансу вторинних доходів зменшився до 0.9 млрд дол. США порівняно з 2.2 млрд дол. США в березні 2023 року через скорочення обсягів грантів

⁴Оцінка витрат українців за кордоном ґрунтується на даних про розрахунки за платіжними картками за кордоном, даних ООН та Державної прикордонної служби України про кількість осіб, які виїхали за кордон через війну.

від міжнародних партнерів (0.2 млрд дол. США порівняно з 1.3 млрд дол. США у березні 2023 року).

Обсяги приватних грошових переказів зменшилися на 16.5% та становили **0.9 млрд дол. США**⁵. Заробітна плата, яку українці отримують із-за кордону, скоротилася на 22.3%, а інші приватні перекази, що надійшли через офіційні канали, – на 12.0%. Загалом офіційними каналами надіслано на 16.9% переказів менше, ніж у березні минулого року, у свою чергу потік через неформальні канали зменшився на 16.0% порівняно з березнем минулого року.

Усього за I квартал 2024 року обсяги грошових переказів зменшилися на 8.7%: чиста оплата праці скоротилася на 20.3%, водночас приватні трансферти зросли на 19.2%.

Чисте запозичення від зовнішнього світу (сумарне сальдо поточного рахунку та рахунку операцій з капіталом) **становило 1.6 млрд дол. США** (у березні 2023 року чисте кредитування становило 26 млн дол. США).

У цілому за I квартал 2024 року чисте запозичення від зовнішнього світу становило 2.1 млрд дол. США, за відповідний період минулого року – 1.7 млрд дол. США.

Чистий приплив за фінансовим рахунком становив 7.9 млрд дол. США (в березні минулого року – 3.4 млрд дол. США) і зумовлювався припливом за операціями **державного сектору**.

У цілому за I квартал 2024 року чистий приплив коштів за фінансовим рахунком становив 5.3 млрд дол. США, за аналогічний період минулого року – 5.6 млрд дол. США.

Чистий приплив за операціями державного сектору становив 7.9 млрд дол. США (в березні 2023 року приплив становив 3.3 млрд дол. США) та зумовлювався чистим надходженням за кредитами від міжнародних партнерів на відповідну суму.

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій оцінено в 258 млн дол. США (в березні 2023 року – 388 млн дол. США), у тому числі:

чистий приплив акціонерного капіталу (крім реінвестування доходів) – 69 млн дол. США (в березні минулого року – 20 млн дол. США);

реінвестування доходів⁶ банківського сектору – 79 млн дол. США (в березні 2023 року: 94 млн дол. США банківського сектору та 325 млн дол. США реального сектору);

чисте залучення за борговими інструментами – 109 млн дол. США, з них за кредитами сестринських підприємств – 23 млн дол. США (в березні 2023 року – 22 млн дол. США, з них за кредитами сестринських підприємств – 16 млн дол. США).

⁵ Загальні обсяги переказів уточнюватимуться на підставі даних дзеркальної статистики окремих країн, що надходять пізніше оприлюднення даних платіжного балансу.

⁶ До платіжного балансу за січень – березень 2024 року включені обсяги реінвестування доходів тільки банківського сектору.

За I квартал 2024 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій оцінено в 572 млн дол. США (у тому числі реінвестування доходів⁶ банківського сектору – 243 млн дол. США). За I квартал 2023 року чистий приплив становив 1.1 млрд дол. США (у тому числі реінвестування доходів – 1.1 млрд дол. США). Чистий приплив акціонерного капіталу (крім реінвестування доходів) становив 130 млн дол. США (за I квартал 2023 року – 128 млн дол. США). Чисті залучення за борговими інструментами становили 198 млн дол. США (за I квартал 2023 року – 71 млн дол. США).

Чисте збільшення зовнішньої позиції банківського сектору за портфельними та іншими інвестиціями становило 288 млн дол. США і зумовлювалося чистим збільшенням зовнішньої позиції за статтею “валюта і депозити” на 142 млн дол. США та чистою купівлею банками цінних паперів нерезидентів на 124 млн дол. США.

Чисте збільшення зовнішньої позиції реального сектору (без урахування прямих іноземних інвестицій) становило 207 млн дол. США та зумовлювалося такими різноспрямованими чинниками:

зростанням обсягів готівкової валюти поза банками на 1.1 млрд дол. США (в березні 2023 року – 1.2 млрд дол. США);

чистим зменшенням заборгованості перед нерезидентами за кредитами та позиками на 210 млн дол. США;

зменшенням чистої зовнішньої позиції за торговими кредитами на 1.0 млрд дол. США.

За I квартал 2024 року зростання обсягів готівкової валюти поза банками оцінено в 4.1 млрд дол. США, за відповідний період 2023 року – у 3.3 млрд дол. США.

Зовнішня позиція приватного сектору (разом із помилками та упуцненнями) була майже незмінна – приплив становив 46 млн дол. США (у березні 2023 року – 30 млн дол. США).

Платіжний баланс у березні зведено з суттєвим профіцитом у 6.4 млрд дол. США (в березні 2023 року – 3.4 млрд дол. США). Чисті залучення від МВФ становили 157 млн дол. США (в березні 2023 року виплати становили 639 млн дол. США).

Станом на 01 квітня 2024 року обсяг міжнародних резервів становив 43.8 млрд дол. США, що забезпечує фінансування імпорту майбутнього періоду протягом 5.7 місяця.